

Vincent Sels - Geachte heer Bart De Wever, In het interview in de...

Geachte heer [Bart De Wever](#),

In het interview in de Knack van 10 april met [Rik Torfs](#) (0) las ik dat u vorig jaar 'Homo Deus' van Harari gelezen hebt. Dat heeft mij bijzonder aangenaam verrast. Maar ik begrijp werkelijk niet hoe u dat soort kennis kunt verzoenen met het beleid van uw partij, de [N-VA](#), en sommige van uw uitspraken: "[Klimaatpijbelars moeten] vertrouwen hebben in de toekomst, in de kracht van innovatie [...] De mensheid moet vooruit gaan; economisch groeien en innoveren, niet stilstaan en achteruitgaan [...] Hoe gaan wij onze brandstof opwekken? Als je naar het verleden van de mensheid kijkt en hoe we met brandstoffen omgegaan zijn, zie je dat we voortdurend [...] oplossingen hebben gevonden door oneindig nieuwe brandstoffen uit te vinden. Dat hebben we altijd gekund afgelopen 200 jaar, waarom zouden we dat in de komende 100 jaar niet kunnen?" (1)

Eenvoudig: omdat we afgelopen 200 jaar 'goedkope' fossiele brandstoffen gebruikten: energie die de natuur in een proces van miljoenen jaren (2) in de vorm van koolstof diep onder de grond vormde en bewaarde (uiteraard niet 'oneindig', en het verbranden ervan onderhevig aan een strikt koostofbudget (3)). De 'energy returned on energy invested' (EROEI (4)) daarvan is een factor 250 (1 KW om naar olie te boren levert 200-300 KW aan energie op). De EROEI van windmolens daarentegen, alles meegerekend, is een factor 5 à 10. In het beste geval rekent men bij kernfusie (de heilige graal van de wetenschap), alles meegerekend, de komende decennia op een factor 3.

Om deze low-EROEI energiebronnen te bouwen zonder te kannibaliseren op het energieverbruik voor consumptie hebben we, in het begin, massaal veel energie o.b.v. fossiele brandstoffen nodig. Als we het huidige resterende globale 'bruine' energieverbruik (80%) willen omvormen in naar 'groene' energie, becijferden wetenschappers dat we zowat alle

resterende fossiele energie die momenteel nog in de grond zit nodig hebben. Met andere woorden: een shift naar hernieuwbare energie is fysisch en wiskundig onmogelijk zonder op korte termijn (20-30 jaar) massief veel minder energie gaan verbruiken (deze problematiek wordt hier (5) besproken - erg onthutsend). Dat is ook wat het IPCC becijfert. Maar het globale energieverbruik steeg afgelopen jaar nog, en ook België zit ver onder wat Europa voorschrijft (6) op basis van het Parijs-akkoord en de IPCC aanbevelingen.

Dat is de harde realiteit; we zouden de verlichting oneer aandoen dit te negeren en er niet naar te handelen.

Uw partij lanceerde het begrip eco-realisme. Maar wat is realistisch? Economische modellen zijn niet de realiteit. De geschiedenis van de uitzonderlijk sociaal-economisch en maatschappelijk gunstige afgelopen 60 jaar bieden ook geen garantie voor de toekomst. De wensen van een ongeïnformeerd electoraat zeggen er al zeker niks over. Er is maar één realiteit; en die wordt bepaald door de fysica, chemie, biologie. Een (eco-)realistisch beleid houdt hier dus rekening mee; elk ander beleid is onrealistisch, en gezien de langetermijnevolgen voor de mensheid, misdadig. Nog een boekentip: 'De onbewoonbare aarde' van David Wallace-Wells. Écht beseffen hoe ernstig we er voor staan lijkt zowat iedereen te overtuigen (7, 8, 9).

Ondertussen zeggen even serieuze wetenschappers van een ander VN-wetenschapspanel, het IPBES, dat biodiversiteitsverlies en de decimering van biomassa onder invloed van de mens, wellicht nog eerder (10) bedreigend zal zijn voor de mensheid en onze maatschappij zoals we die nu kennen. Dat nieuws is hier in België zo goed als ondergesneeuwd, omdat er in de week dat dit uit kwam, een meisje vermoord werd (hoe pervers ook, electoraal heeft dat uw partij uiteraard geen windeieren gelegd). Zo zit de mens helaas ineens: onze empathie voor één mooi jong gezichtje verdrukt rationele compassie voor miljoenen mensen; alle generaties die nog na ons komen (nog eentje: 'Against empathy' van Paul Bloom).

Ondertussen overspoelen we de hele wereld (maar toch vooral het Zuiden (11)) met plastic en andere synthetische producten die niet gerecycleerd raken, die niemand meer moet hebben, op een schaal zo immens dat er geen beginnen aan lijkt, en zonder dat we enig idee hebben van de impact op lange termijn.

We moeten dus op massieve schaal minder energie verbruiken, minder consumeren, circulair produceren, en oppervlakte teruggeven aan de natuur. Werkelijk zo wat elke publieke intellectueel en academicus (12), en steeds meer bedrijfsleiders (13), middenveldorganisaties (14) en burgers (15) zijn overtuigd van de gigantische veranderingen waar we voor staan. Het besef dringt zelfs het laatste jaar bij (ook behoorlijk liberale (16)) topeconomen (17) door, die naarstig naar nieuwe modellen zoeken. Dat dat broodnodig is, wordt opnieuw in ontelbaar veel boeken beschreven - waarvan 'The Doughnut economy' wellicht het bekendste is. De zonderling (18, 19) die oneindige groei en neo-liberaal ongebreideld kapitalisme vandaag toch nog probeert te verdedigen of de problematiek probeert te minimaliseren, gaat helaas af als een gieter (20, 21).

Maar toch durft geen enkele traditionele politieke partij die realistische boodschap brengen, uit schrik voor electorale zelfmoord - zelfs [Groen](#) niet. Dat is een systeemfout van onze participatie die, toen die 200 jaar geleden uitgevonden werd, niet voorzien was op de uitdagingen van vandaag - zoals ondertussen wel vaak genoeg beschreven; bijzonder goed in - eeuwige luis in de pels - [David Van Reybrouck's](#) 'Tegen Verkiezingen'.

In mijn kieskring in Oost-Vlaanderen was er maar één partij voor Vlaanderen en België, en één voor Europa ([Volt België](#)), die een beleid beloofden dat voldeed aan wat de wetten van de fysica en wetenschappers ons voorschrijven (en ons democratisch systeem zouden hervormen om hier daadkrachtiger tegen te kunnen optreden). Beiden haalden de kiesdrempel niet. We zullen het nog 5 jaar moeten doen met de traditionele partijen. Maar onze planeet kan geen 5 jaar status-quo en gekibbel meer aan.

Ik reken bijgevolg op u, als voorzitter van Vlaanderen's grootste partij.

Neemt u hoofdstuk 6, 'Het moderne convenant', er nog eens bij van Homo Deus? Voor uw gemak, hieronder de relevante pagina's, met de m.i. belangrijkste passages aangeduid. Enkele quotes:

"Er is geen natuurwet die succes voor de toekomst garandeert."

"Te veel politici en kiezers geloven dat wetenschappers en techneuten ons altijd nog kunnen redden, zolang de economie maar blijft groeien. Als het op klimaatverandering aankomt, hopen veel trouwe aanhangers van het groeimodel niet alleen op wonderen, ze verkeren in het rotsvaste geloof dat die wonderen er zullen komen."

Ik zou er graag zelf in geloven. Helaas kan ik, net als u, als rationele aanhanger van het verlichtingsdenken en het humanisme, niet anders dan vertrouwen in wetenschappers en aannemen dat we niet anders kunnen dan rekening houden met de wetten van de fysica. Onze economische (maar ook maatschappelijke en politieke) modellen zullen zich uiteindelijk altijd moeten aanpassen aan deze natuurwetten, niet andersom. De tijd voor een geleidelijke evolutie lijkt ver achter ons. Hoe langer we wachten, hoe steiler de afgrond zal zijn, en hoe groter de kans op een gewelddadige revolutie.

U bent geloof ik de meest intelligente en capabele politicus die België afgelopen 15 jaar - sinds ik stemgerechtigd ben - gekend heeft. Ik heb ontzettend veel respect voor u; voor uw snelheid van redeneren, uw eloquentie, uw eruditie, uw humor, uw volharding. Zette u die kwaliteiten maar voor het juiste doel in. Voor de échte verandering die we nodig hebben, waar de natuurwetten, vertegenwoordigd door wetenschapspanels, om schreeuwen. Aan het nodige tempo. Niet om communautaire kwesties te regelen en politieke strategische spelletjes te spelen. Niet om mensen onder een 'identiteit' (een 'imaginaire orde', zoals Harari het zou noemen) te verdelen. Maar om mensen te verenigen, met een gemeenschappelijk doel als zingeving: niets minder dan de mensheid en de planeet zoals we die kennen te redden. Het is nodig. Indien we er niet in slagen, zal van onze Vlaamse cultuur binnen 50 jaar niet veel meer overschieten.

- (0) <https://www.knack.be/.../rik-to.../article-longread-1450497.html>
- (1) <https://www.vrt.be/.../01/26/bart-de-wever-klimaatpijbelars/>
- (2) <https://waitbutwhy.com/.../how-tesla-will-change-your-life.ht...>
- (3) <https://www.theguardian.com/.../carbon-countdown-clock-how-mu...>
- (4) https://en.wikipedia.org/.../Energy_returned_on_energy_invest...
- (5) <https://www.youtube.com/watch...>
- (6) <https://klim-0001-platform.cdn.prismic.io/klim-0001-platfor...>
- (7) <https://decorrespondent.nl/.../waarom-.../4362124415495-7cb4101b>
- (8) <https://www.facebook.com/vincent.sels/posts/10157224871112300>
- (9) <https://www.knack.be/.../van-ca.../article-longread-1466597.html>
- (10) <https://www.theguardian.com/.../biodiversity-climate-change-m...>
- (11) http://www.standaard.be/cnt/dmf20190502_04369059
- (12) <https://www.canvas.be/.../is-het-tijd-voor-een-klimaatrevolut...>
- (13) <https://soundcloud.com/zwijgenisgeenopt.../zigo-62-koen-verwee>
- (14) <https://soundcloud.com/zwijgenisgee.../zigo-live-32-middenveld>
- (15) <https://soundcloud.com/zwijgenisgeen.../zigo-29-steven-vromman>
- (16) <https://www.knack.be/.../economie.../article-normal-1421891.html>
- (17) http://www.standaard.be/cnt/dmf20190225_04206094
- (18) <https://www.canvas.be/maatschappij/nachtwacht-klimaat>
- (19) http://www.standaard.be/cnt/dmf20190515_04402322
- (20) <https://www.facebook.com/vincent.sels/posts/10157103266917300>
- (21) http://www.standaard.be/cnt/dmf20190516_04405456

(publieke brief, ook verstuurd per mail)